

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 338. Usura quotupliciter sumatur, & qualiter dividatur & definiatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

TITULUS XIX.

De Usuris.

CAPUT I.

De Natura, Divisione Usuræ, deque Malitia & Prohibitione Usuræ propriè dictæ.

Quest. 338. Usura quotupliciter sumatur, & qualiter dividatur & definiuntur?

Resp. Ad primum: Usura dicta ab usu in genere significat usum rei alicujus, in specie verò sumitur, vel pro conventionione, seu contractu usurario, vel pro commodo, fructu seu lucro ex hoc contractu, & rei usu proveniente, seu acquisito, sicut & furtum subinde pro actione furandi, subinde pro re furtiva accipitur. Molin. *ir. 2. de just. d. 303. n. 2. & 4.* Et adhuc specialius pro lucro ex mutuo, unde usura lucrativa dicitur & alio nomine scenus, estque ea usura propriè dicta, de qua præcipuè in præsentibus, & de qua intelligendi DD. quando absolute de usuris loquuntur.

2. Resp. Ad secundum primò: Usuræ aliæ sunt compensatoriæ, in quibus paciscitur de solvenda ultra sortem pecunia, aliæ re pretio æstimabili ratione damni emergentis, vel lucri cessantis, aut ratione periculi, laboris seu expensarum, quæ probabiliter subeunda in mutuo recuperando. Aliæ mortuariæ seu punitoriæ, quibus paciscitur de subeunda pœna, v. g. ultra sortem præstanda, si mutuarius in mora sit non reddendo mutuum statuto tempore. Aliæ sunt lucrativæ, quando quid purè ratione & nomine solius mutui exigitur & solvitur, describiturque passim ab AA. quod sit lucrum immediate ex mutuo proveniens, sive sit pecunia, sive res alia temporalis pretio æstimabilis, & aliunde indebita, quam creditor extra sortem vi solius mutui alteri dati exigit, & quasi ex justitia debitam accipit. *Can. perique. & can. fin. 14. q. 3.* Dicitur primò: *Lucrum*; utpote in quo usura propriè locum habet, ut D. Thom. *2. 2. q. 78. a. 1.* estque lucrum incrementum, quod vi mutui intenditur & datur ultra quod datum est mutuo, ut, dum pro centum florenis mutuo datis exiguntur centum & decem. Dicitur secundò: *Proveniens immediate ex mutuo*; seu principaliter ob mutuum; hinc usura non committitur, si mutuanti ultra quod mutuo ab eo accepit, donet quid ex gratitudine, item si mutans mutuet sub hoc pacto, ut mutuarius solvat prius, quod sibi debet vel reddat depositum, vel ne sibi injustè noceat; quia mutans nihil accipit supra sortem vi mutui. Item dum quis alicui concedit pecunias ad pompam & ostentationem petito certo pretio; quia illud pretium non accipit ultra sortem ex mutatione, sed ratione locationis. *Less. de just. l. 2. c. 20. d. 3. n. 19. & 20. Pith. h. r. n. 4.* Item si quis vendat vel locet rem suam supra justum pretium; quia hoc lucrum non provenit ex mutuo, sed ex injusta venditione. *Less. l. c.* Dicitur tertio: *Sive res proveniens ex mutuo sit pecunia*; sive res alia, puta vinum, frumentum, pretio æstimabilis. Hinc committitur usura, si mutuetur pecunia cum pacto, ut mutuarius obligatus sit ad obsequia &

R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. V.*

honorem externum mutuanti, vel ad commendandum se apud alios; quia munus ab obsequio, & à lingua sunt pretio æstimabilia, adeoque materia usuræ, si in pactum deducatur talis obligatio, utpote quæ onus est mutuuario ultra sortem. *Laym. l. 3. ir. 4. c. 16. n. 2. Pith. n. 3.* Item si mutuet cum pacto, ut remittat sibi obligationem restituendi famam injustè læsam à mutuante, idem est, si mutuet cum pacto, ut sibi actionem, quam mutuarius justè intentare potest ob injuriam sibi illatam, remittat; cum hoc jus agendi sit pretio æstimabile, nisi tamen præsumi possit, quod mutuarius gratis & liberaliter condonare velit obligationem satisfaciendi pro injuria ob præstitum beneficium mutationis. *Mol. l. c. d. 107. n. 8. Laym. Pirh. l. cit.* Dicitur quartò: *Sive rei corporalis*; unde si mutans exigit spirituale, seu annexum spirituali, v. g. orationem, Sacrificium missæ, beneficium ecclesiasticum vi mutui, non committit usuram, sed potius Simoniam. *Wiesn. h. r. n. 3.* Dicitur quinto: *Res aliunde indebita*; si enim à mutuuario exigitur quid aliunde debitum, v. g. ut debitum solvat, ut depositum reddat ablatum, non committit usuram; quia hæc exigens vi mutui dati necdum onus novum imponit mutuuario, sed solum petit, ut præstet id, quod sine injuria negare non potest. *Molin. l. c. d. 309. Less. l. c. c. 20. n. 18. Wiesn. h. r. num. 4.* Dicitur sexto: *Ultra sortem*; fors autem dicitur ipsum capitale, seu quod datur mutuo, v. g. 100, floreni, quod supra datur, usura, seu scenus vel lucrum, v. g. decem floreni.

3. Resp. Tertio: Dividitur usura ulterius in mentalem & realem: mentalis est, quando quis eo animo & intentione mutuat, ut acquirat lucrum ex mutuo, tanquam ex justitia debitum, nullo interveniente pacto expresso aut tacito de lucro. Quare usura hæc non accipitur pro sola voluntate, & pacto interno usuræ, prout præcindit ab omni actu externo, sed pro actu externo, quo mutuum datur cum spe & intentione accipiendi lucrum ex mutuo, non gratuito, sed tanquam vi mutui dati debitum. Usura realis est, dum quis mutuat cum pacto expresso vel tacito, accipiendi lucrum ultra sortem ex mutuo; Unde subdividitur in expressam & tacitam. Expressa & formalis, seu manifesta usura est, quando expressè exigitur quid ultra sortem, tanquam pretium mutationis, v. g. ultra 100. florenos creditor, seu mutuo datus exiguntur decem vel quinque, seu paciscitur de illis post annum solvendis; tacita, seu virtualis & palliata, quæ non committitur vi contractus mutui formalis, seu expressi, sed nomine, seu specie alterius contractus veluti pallio occultatâ, v. g. dum mercator merces carius vel vilius vendit ob dilatam vel anticipatam solutionem.

4. Resp. Quarto: Dividuntur usuræ reales pro diversis earum taxatione & moderatione, ita, ut aliæ sint centesimæ, aliæ besales, semilles, quincunces,

A a 2

cunces, quadrantes, trientes, quarum aliquæ ratione quantitatis sunt & dicuntur mordentes, seu illicitæ, utpote offendentes dilectionem proximi, idque vel propter qualitatem personæ debitoris, v. g. si à persona tenuis fortunæ, vel misera exigantur, vel propter quantitatem usurarum, dum nimirum supra licitum & statutum modum promissæ à debitore postulantur, vel propter iniquitatem conditionis nimis rigorosæ. Aliquæ sunt non moderantes, seu licitæ, quæ exiguntur ab iis, à quibus exigi possunt legitimo modo à Magistratu præscripto & permisso; ita Lauterb. *ad ff. h. t. §. 9.*

§. Resp. Quintò: Dividuntur in usuras simplices, de quibus hæctenus, & in usuras usurarum, quæ ex usura, seu lucro usurario non soluto, tanquam ex nova sorte exiguntur, v. g. dum quis mille florenos pro 50 annuatim solvendis in mutuum dat, & de illis 50 florenis debito tempore non solutis, tanquam summa capitali præter priorem usuram novam usuram, v. g. florenum unum cum dimidio exigat annuatim. Usuræ tamen usurarum amplius non sunt, si usuræ solutæ denuo mutuo dentur; quia tunc constituunt novum capitale. Brunn. *ad L. fin. C. h. t. Cothman, Vol. 4. conf. 38. n. 20.* Lauterb. *in ff. h. t. §. 28, & sic cit. L. fin. de usuris* debitis & debendis, non verò de solutis loquitur. Gl. *ibid. v. ponere*, similiter, si persona debentis usuras mutetur, v. g. si tutor exigat usuras pupillares, eâque in suum usum convertat, tunc harum usurarum usuras præstare tenetur, quia in ejus persona non habent amplius locum usuræ, sed sortem constituunt. Lauterb. *l. c. juxta L. 7. §. 12. L. 58. §. fin. ff. adm. int.*

Quæst. 339. Usuræ propriè tales, seu lucrativæ, an & quo jure prohibeantur?

1. **R**esp. Primò in genere: Has usuras, sive expressas, sive tacitas, illicitas & prohibitas esse, communis & catholica est sententia. D. Thom. 2. 2. q. 78. a. 1. & ita quidem, ut id pertinaciter negare nemo possit sine hæresi post Concilium Viennense relatum in *Clem. unic. §. fin. h. t.* ita Sylv. *v. hæresis. 1. n. 7.* Fatim. *pr. crim. q. 178. n. 85.* Wiestn. *h. t. n. 7.* Arg. *cit. Clement. ubi: Si quis in illum errorem incidit, ut pertinaciter affirmare præsumat, exercere usuram non esse peccatum, decernimus, illum ut hæreticum puniendum, locorum quoque Ordinariis & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis districtius injungentes, ut contra eos, quos de istiusmodi errore diffamatos invenerint, aut suspectos, tanquam contra diffamatos, vel suspectos de hæresi procedere non omittant.* Quare usuras esse illicitas, esse de fide ex communi, absolutè pronuntiat de Lugo *Tom. 2. de just. d. 25. s. 2. num. 8.* & cum eo Pirh. *h. t. n. 6. vers. idem colligitur.* licet aliqui dicant oppositum, nempe non esse hæresim, sed temerarium, periculosum, erroneum, vel errori proximum.

2. Resp. Secundò in specie: Esse eas prohibitas Jure ecclesiastico, liquet passim ex SS. Canonibus. *Can. quoniam. dist. 37. can. Apost. 43.* Conc. Nicæn. *c. 18.* & ex decretis Constitutionibus & Rescriptis Pontificiis, tam quinti, quàm sexti Decretalium. *h. t. uti & ex cit. Clem. unic. §. fin. eod.* verùm Canones illos prohibitivos usurarum non esse omnino generales, sed restringendos ad usuras immoderatas, mordentes & nocivas rectè docent Tusch. *pract. concl. 336. n. 25.* Lit. V. Piguera. *pr. crim. q. 30. n. 7.* Hagen. *tr. de usur. c. 6. num. 31.* Hahn. *ad Wesemb. h. t.* quos citat & sequitur Lau-

terb. *ad ff. h. t. §. 12.* cum communi. Sumiturque hujus prohibitionis sic restrictæ fundamentum ex sacra Scriptura, adeoque ex ipso jure divino positivo, estque recepta apud omnes gentes, cum mundus absque usuris omnibus, adeoque & non mordentibus non regatur. Hering *de fid. SS. c. 30. n. 43.* Mevius *discuss. Levamin. in op. debitor. c. 4. s. 6. n. 15.* Cothman. *Vol. 3. resp. 52. n. 43.* Sünrque tales usuræ etiam Constitutionibus Imperii permittuntur, & per *Recess. Imp. de Anno 1500. 1530. 1548. & 1577.* & quincunces moderantur.

3. Resp. Tertio: Esse usuras (intellige mordentes) jure divino positivo prohibitas, aperte constat ex S. Scriptura, juxta quod dicitur, *c. quia in omnibus. & c. seq. h. t.* crimen usuratum utriusque testamenti pagina condemnari & reprobari, ut dum dicitur *Dexter. c. 23. Non saneraberis fratri tuo ad usuram. Levitici c. 25. Ne accipias usuras ab eo, neque plus quàm dedisti. & infra: pecuniam tuam non dabis ad usuram. Psal. 14. Quis habitabit in monte sancto Domini? qui pecuniam suam non dedit ad usuram. Psal. 54. Vide iniquitatem & contraditionem in civitate &c. non defecit à plateis usura & dolus. Ezech. c. 18. Qui ad usuram non accommodaverit, & amplius non acceperit, hic justus est, vitâ vivet, ait Dominus. & infra: Si genueris filium ad usuram dantem, nunquid vivet? Lucæ 6. ubi Christus ait: Mutuum date nihil inde sperantes, nempe ultra sortem. Quæ verba Pauli III. in *c. 10. h. t.* affert ad probandum, usuram esse jure divino prohibitam. Quorum verborum prima: *mutuum date*; est tantum consilium continere videantur, posteriora tamen: *nihil inde sperantes*; continent præceptum, ut, postquam mutuum datum, nihil amplius exigatur, quàm quod mutuum est, prout explicat D. Thom. 2. 2. q. 78. a. 1. ad 4. Arg. illius, quod dicitur *Psal. 75. Vivere & reddite Domino Deo vestro.* Sed neque in contrarium facit, quòd Lucæ 19. à patrefamilias reprehendatur servus, quòd pecuniam sibi datam non dederit nummulariis, additâ ratione: *Et ego veniens cum usura exegissem eam*; quia, ut D. Thom. *l. c.* usura ibi accipitur parabolicè & metaphoricè pro augmento, & super excrefcentia bonorum spirituum, seu bona applicatione talentorum à Deo nobis concessorum.*

4. Resp. Quarto: Usuras has prohibitas quod esse & illicitas jure naturæ, seu divino naturali, communiter docent Theologi & Jurisperiti, probantque ex eo, quòd Concilia & SS. Pontifices passim eas illicitas esse probent ex veteri testamento, quæ probatio esset nulla, si non essent illicitæ jure naturali; quia nulla præcepta cæremonialia & judicialia legis veteris post mortem Christi amplius obligant, sed moralia tantùm, adeoque necesse est obligare ea naturaliter, ac proinde Pontificem in usuris dispensare non posse; ita Mol. *l. c. tr. 2. d. 104. n. 14.* & cum eo Pirh. *l. c. Reiffenst. h. t. n. 16.* & alii. Probatur quoque directè, quia est contra justitiam, cujus obligatio est juris naturæ; vel enim exigitur lucrum pro ipsa sorte, vel pro usu sortis, seu mutui dati, sed neutrum fieri potest absque injustitia; non primum, cum justitia commutativa exigat æqualitatem in contractibus, sive ut tantum restituatur, quantum acceptum cum onere restituendi, & non plus. Non secundum, quia usus, commodum & lucrum omne rei mutuo acceptæ spectat ad mutuatarium, sicut ipsum dominium rei spectat ad mutuatarium, tanquam de re sua perceptum, iniquum autem est capere lucrum ex re, quæ jam